Natuurbelevenissen op.....

PDF 1

Op de Slikken van de Heen oost werden van 1988 tot en met 2004 maandelijks de vogels geteld door de Vogelwerkgroep van de KNNV afd. Roosendaal.

Toen het gebied te ruig werd deed men in aug. 2004 de laatste telling. Dat heb ik als lid van de vogelwerkgroep altijd jammer gevonden. Met enige aanpassing hadden we het gebied kunnen blijven tellen.

Op eigen houtje heb ik het gebied daarna nog 39 keer bezocht. Telkens maar voor de helft, want 175 ha ruigte doe je niet even op een voormiddag.

Tussen 1988 en 2015 bezocht ik het gebied 208 keer. De foto's zijn een greep uit al het moois (en ook wel minder moois!) wat er te zien was.

De **Slikken van de Heen** worden doorsneden door het Schelde-Rijnkanaal. Vandaar dat er een oostelijk en westelijk gedeelte is.

Het oostelijk gedeelte vormde ons telgebied. Het startpunt lag bij het **Benedensas** *(rechts op de foto).* Er begon ook een groepje bij het begin van de **Hollaerdijk** *(linksonder).* Ongeveer in het midden *(zie rood kruisje)* ontmoetten we elkaar voor de lunch en het uitwisselen van de gegevens.

De proefstrook *(tussen de witte lijnen)* werd een aantal malen op broedvogels geïnventariseerd. Dat gaf een indicatie voor de verdere broedvogels in het gebied.

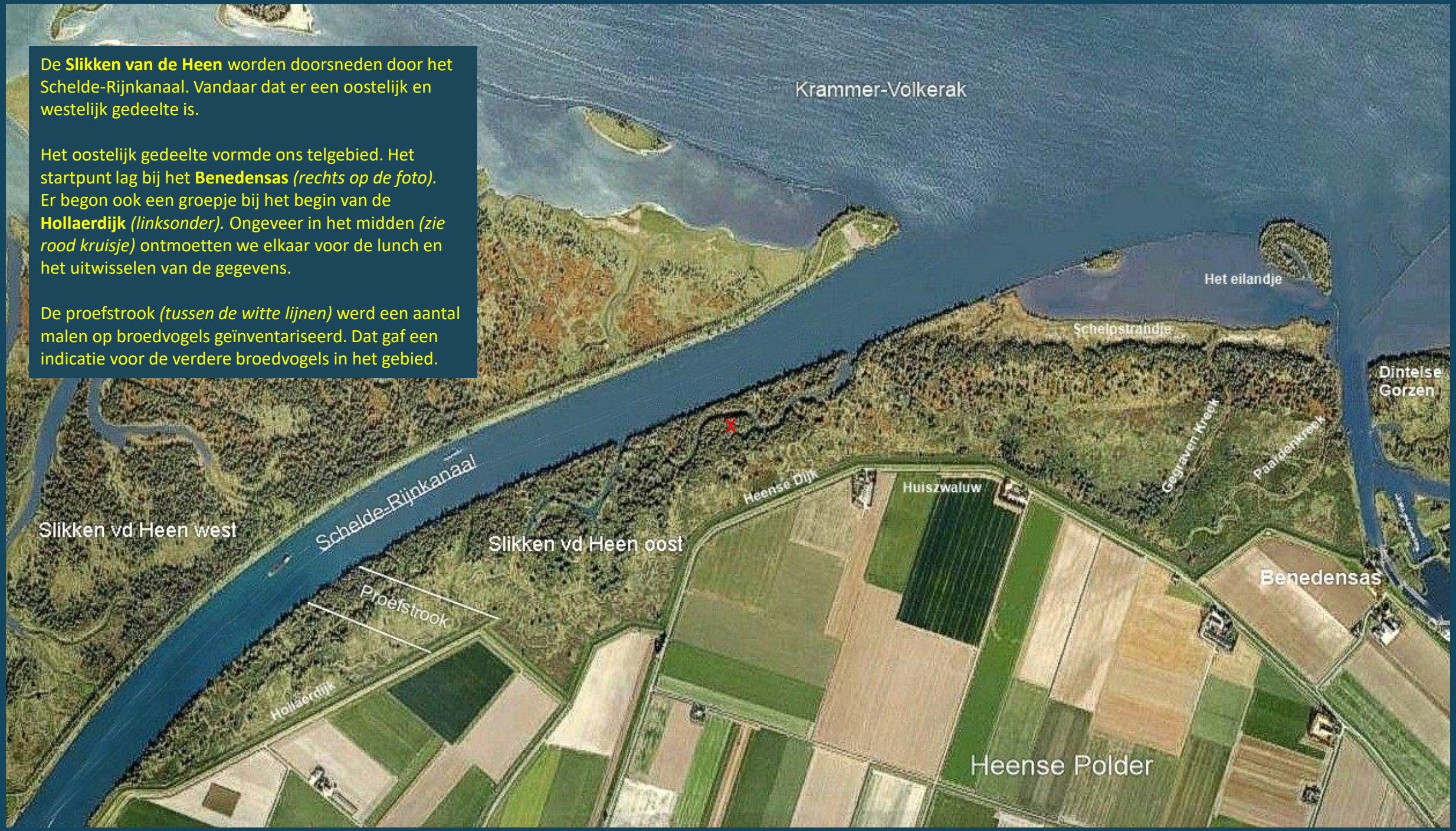

Foto Ransuil: Anne Reitsma)

Het laantje naar het Benedensas met de indrukwekkende Paardenkastanjes.

In april 1989 ontdekten we in een van de bomen een **Ransui**l met 2 jongen.

De Paardenkastanjes hebben helaas plaats moeten maken voor andere bomen.

Het Benedensas met het Schippershuis.
Fietsers en voetgangers kunnen oversteken door middel van een rolbrug.

Het Schippershuis met op de achtergrond de Steenbergse Vliet. Achter de woning is de oude sluis nog te zien.
(volgende bladzijde)

De eerste steenlegging van deze sluis bij het Benedensas was in 1883.

Vóór 1987 toen er nog eb en vloed was stonden er in dit **waterpeilhuisje** bij het Benedensas allerlei meetinstrumenten. In 1997 is het gerestaureerd.

Achter het huisje is nog een gedeelte te zien van de **Dintelse Gorzen**. Evenals op de Slikken van de Heen was er nog geen boomgroei, maar dat zou na de aanleg van de Philipsdam snel veranderen.

In de verte, op de Slikken vd Heen oost,
is nog geen bosvorming te zien.

In 1990 drie jaar na sluiting van de Philipsdam bloeiden er nog hele veldjes met **Echt Lepelblad** *(Cochlearia officinalis*) Door de verzoeting van het Volkerak zou deze plant op de Slikken vd Heen verdwijnen.

Vroeger was **Echt Lepelblad** veel bekender. Dat kwam door de vitamine C die erin zat. Zeelieden die aan scheurbuik leden knapten er weer van op.

We lieten onze sporen na in het slik…….

Het ‘schelpstrandje’ zoals wij het noemden was toen nog een echt schelpstrand. Op sommige plaatsen langs de waterkant lagen hele ruggen met schelpen.

Er wordt meestal niet over gepraat, maar de verandering van zout naar zoet heeft aan ontelbare dieren en diertjes het leven gekost. Links op de foto is te zien dat de bosvorming op de Slikken vd Heen op gang komt.

……..evenals de Bergeend.

Het **Riet** (*Phragmites australis)* zoekt met lange uitlopers naar uitbreiding van zijn leefgebied. Op elke knoop schiet een nieuwe rietstengel omhoog.

De zilverachtige kleur van **Zeealsem** *(Artemisia maritima)* valt meer op dan de bloemen. Het is een zoutminnende plant die je meestal alleen buitendijks ziet. Na afsluiting van de Philipsdam kwam hij binnendijks te liggen. Door de verzoeting is hij op de Slikken van de Heen verdwenen.

Boven Stampersgat kleurt de opkomende Zon de hemel rood. De vogels slapen niet uit, dus als vogelaar moet je vroeg ter plekke zijn.

Vooral in het broedseizoen moest je op het schelpstrandje goed uitkijken waar je liep. De eieren van de **Bontbekplevier** *(Charadrius hiaticula)* zag je tussen de schelpen bijna niet liggen.

Om je van het nest en de jongen weg te lokken deed het vogeltje of hij zijn vleugel had gebroken. Moeilijk lopend en met zijn 'gebroken' vleugel over de grond slepend. *('Distraction display'* wordt dat door de Engelsen genoemd)

Foto: Willem Hovinga

De meerkoet sjouwt zoveel nestmateriaal aan dat het nest meestal op een verhoging komt te liggen. Na ruim 3 weken komen de jongen uit het ei.

Sommige vogelaars vinden jonge Meerkoeten niet mooi vanwege die rode koppen, maar dat is totaal onbelangrijk. Door die rode koppen worden de ouders gestimuleerd tot het voeren van de jongen. Dát is pas belangrijk!

Het vrouwtje van een **Wilde Eend** *(Anas platyrhynchos)* vloog van het nest toen we langs een kreek liepen. De donsveertjes naast de eieren zijn bruin met een witte vlek in het midden. Ook daaraan kun je zien dat het nest van een Wilde Eend is.

Foto: R. Burgmeyer

Het **Paapje** *(Saxicola rubetra)* zag ik in 2003 in dit gebied voor het laatst.

Intensivering van de landbouw heeft deze vogel geen goed gedaan. Hij staat nu als bedreigd op de rode lijst.

Als de **Blauwborst** *(Luscinia svecica)* boven in een struik zit te zingen is het genieten geblazen voor de vogelaars.
(Fotograaf onbekend)

Jarenlang keken we op het schelpstrandje onwillekeurig naar dit paaltje. Van op afstand was het net of er een Buizerd op de grond zat!

27 jaar na ons eerste bezoek bloeide er op het schelpstrandje nog steeds **Melkkruid** *(Glaux maritima).* De plant heeft op de bladeren speciale kliertjes. Een teveel aan zout kunnen ze op die manier uitzweten. Als zoutminnend plantje kunnen ze blijkbaar nog heel lang stand houden in een milieu dat steeds zoeter wordt.

Bitterzoet (*Solanum dulcamara*). Als je op de stengel kauwt geeft dat een bittere smaak. Door vermenging met het speeksel verandert de smaak naar zoet. De rode bessen zijn giftig voor de mens, maar niet voor vogels.

De vogelwerkgroep banjert hier over het schelpstrandje. De ‘Gegraven Kreek’ op de voorgrond was alleen op die plek doorwaadbaar.

Op de achtergrond het eilandje in het Volkerak waar de bosvorming eveneens op gang komt.

Boven:

De Gegraven Kreek gezien vanaf de Heense Dijk richting Volkerak.

Het Riet rukt op en de kreek zou in de jaren die volgden bijna volledig dichtgroeien.

De Gegraven Kreek gezien richting Heense Dijk

Een van de hoogtepunten van de vogeltelling!

Van links naar rechts: Merijn van Pul, Dennis Valkenburg, Guus Dekkers, Kees Baselier, Piet Baselier en Cor Konings

Voor eventuele reacties, zie emailadres rechtsonder.

Groetjes
Toine

toine.rommers@gmail.com